

– розширення обсягів і доступності кредитного забезпечення для реалізації регіональних інвестиційних проектів;

– удосконалення інструментів митно-тарифного регулювання зовнішньоекономічних операцій в умовах євроінтеграції України у бік послаблення режиму ввезення та митного оформлення технологічного обладнання та допоміжних матеріалів, призначених для реалізації регіональних інвестиційних проектів;

– поліпшення інвестиційного клімату у спосіб удосконалення фінансового законодавства (податкового, земельного, корпоративного, митного) та спеціального інвестиційного законодавства з метою підвищення рівня захисту інтересів приватних інвесторів та посилення заходів боротьби з корупцією у сфері фінансово-інвестиційної діяльності.

– формування основ антикризової державної регіональної фінансової політики у сфері інвестицій, здатної забезпечити адекватне реагування держави на найважливіші виклики, у тому числі, пов'язані зі внутрішніми кризовими процесами на регіональному рівні.

Запропоновані нами пріоритети такої державної фінансово-кредитної політики здатні вплинути, як на збільшення фінансового потенціалу регіональних суб'єктів господарювання, так і на підвищення ефективності використання фінансових важелів та інструментів в інвестиційній сфері, у тому числі в кризових умовах.

Література

1. Основні показники соціально-економічного розвитку України / Державна служба статистики України. — 2015. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua/>

Махортов Ю. О., д.е.н., професор,
Пономарьова Г. О., к.е.н., доцент,
Східноукраїнський національний
університет ім. В.Даля, м. Сєвєродонецьк

РОЛЬ ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Забезпечення повноцінними продуктами харчування людства — одна з найактуальніших проблем сучасності, благополуччя планети, держави, регіону, найважливіший показник якості жит-

тя людини, цивілізації в цілому та її територіальних груп окремо. Забезпечення продовольчої безпеки є проблемою міжнародною. По суті, продовольча безпека тієї чи іншої країни гарантується в разі стабільного і достатнього за медичними нормами постачання населення необхідними продуктами харчування з урахуванням їх енергетичного змісту, а також змісту перетравного білка і мікроелементів [1, 2, 3, 4]. У міжнародному співтоваристві проблема продовольчої безпеки була сформульована на початку 70-х рр. минулого сторіччя як проблема недоїдання і голоду в світі.

Проблему продовольчої безпеки досліджує багато вітчизняних та зарубіжних науковців. Серед вітчизняних слід особливо відзначити праці Б. Пасхавера, П. Саблука, О. Білоруса, В. Власова, Н. Саперович та багатьох інших [1, 2, 3, 4]. Та зміни, які відбулися в українському суспільстві за останній рік, зумовлюють потребу в продовженні дослідження оцінки стану продовольчої безпеки країни, її загроз, визначенні відповідних заходів з її забезпечення.

Метою тез є визначення загроз продовольчій безпеці на сучасному етапі розвитку України, які виникають у зв'язку із збройним конфліктом на Сході України та вимушеним переміщенням значної кількості громадян в інші райони та регіони країни.

Кожна людина повинна мати доступ до всіх необхідних елементів життєзабезпечення включаючи їжу і воду. Тому, як зазначено у Загальному коментарі ООН №12, доступ «до мінімального обсягу необхідної їжі в достатній кількості, що містить необхідні поживні речовини та придатної до вживання стає сам по собі правом людини. Загальновідомо, що проблеми голоду, недоїдання і голодної смерті існують у всьому світі. Голод — це стан людини, котра не має доступу до достатньої кількості їжі. Причинами недоїдання стають голод, низькоякісна їжа і хвороби. Про право на харчування безпосередньо говориться у статті 11 Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права, що був прийнятий ООН в 1966 році: «... визнають право кожного на достатній життєвий рівень для нього і його сім'ї, що включає достатнє харчування, одяг і житло, і на безперервне поліпшення умов життя». Щоб скористатися цими правами, їжа і вода повинні бути в наявності і людям має бути забезпечений до них доступ, що веде до продовольчої безпеки [10].

Найчастіше катаклізми, викликані діяльністю людини, в тому числі війни, переривають налагоджені канали транспортування і

розподілу продовольства, що призводить до обмеження доступу до продуктів харчування. Продовольство також використовують як зброю. У часи військових конфліктів продовольство не надходить до цивільного населення, що призводить до недоїдання та голодних смертей [2, 5, 6].

У квітні 2014 року на сході України, а саме на території Донецької та Луганської області було розпочато антитерористичну операцію, яка переросла в збройний конфлікт за участю іноземних збройних формувань.

Як зазначалося в доповіді Управління Верховного комісара ООН з прав людини від 15 грудня 2014 року, ситуація в зоні конфлікту на сході України характеризувалася повною відсутністю законності і порядку, збереженням насильства і триваючими бойовими діями, чому сприяв приплив через кордон важкого і сучасного озброєння і живої сили. Все це спричиняло безпосередній вплив на основні права людини, в тому числі безпеку, свободу і добробут місцевого населення [7]. На 24 квітня 2015 року УВКБ (управління верховного комісаріату зі справ біженців) ООН нараховувало в Україні 1236500 осіб, які є внутрішньо переміщеними особами з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції [7, 11].

Згідно Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» [8] внутрішньо переміщена особа має право на безпечні умови життя і здоров'я та отримання гуманітарної та благодійної допомоги. Однак загальної координації та бази даних, хто надає допомогу, кому потрібна допомога і хто її отримує, практично немає. Наприклад, за інформацією Міністерства аграрної політики і продовольства України, за два тижні січня 2015 поставлено для жителів звільнених міст Донецької та Луганської областей 10 тон продовольства. Всього з липня минулого року Мінагрополітики України за підтримки департаментів агропромислового розвитку облдержадміністрацій (дев'ятнадцять регіонів) надано постраждалим жителям Донбасу та військовослужбовцям в зоні АТО 1,94 тис. тон продуктів харчування та 18 тон гуманітарної допомоги (постільна білизна, одяг, засоби гігієни тощо). Допомога у вигляді продуктів харчування, засобів особистої гігієни надходила від потужних сільськогосподарських і переробних підприємств, фермерських господарств, сільських, селищних рад та населення, міжнародних організацій. Згідно з відповідями від міськрад та райдержадміністрацій областей, гуманітарна

допомога надається лише за рахунок власних ресурсів місцевого населення, громадських та міжнародних організацій та благодійних фондів. Кошти з державного та місцевих бюджетів для внутрішньо переміщених осіб із зони АТО не виділялися [9].

Гуманітарна допомога — це допомога, що надається на добровільній основі населенню при надзвичайних ситуаціях різного характеру без прагнення до будь-якої фінансової чи політичної вигоди з метою полегшення поневірянь і злигоднів постраждалих. Важливою особливістю гуманітарної допомоги є безоплатність її надання постраждалим, благодійний порядок цієї форми сприяння [2, 6, 10].

Гуманітарна допомога передбачає наступні основні цілі: [6, 7, 11]

- забезпечити порятунком і виживання найбільшого числа людей, постраждалих при стихійному лихові, техногенної катастрофи або збройному конфлікті, зберегти їхнє здоров'я, наскільки це можливо, в умовах надзвичайної ситуації;
- відновити економічну самостійність всіх груп населення і роботу служб життєзабезпечення в найкоротші терміни, приділяючи особливу увагу найбільш нужденним;
- відремонтувати і відновити зруйновану інфраструктуру і відновити економічну діяльність.

Внутрішня та міжнародне гуманітарна допомога базується на трьох основних принципах — гуманності, неупередженості, нейтралітеті.

Всесвітня продовольча програма (WFP) розширює допомогу жителям Східної України, які постраждали в результаті бойових дій в зонах конфлікту. Агентство ООН, що базується в Римі, передає продовольчі пайки і купони на продукти майже 190 тисячам осіб, які були змушені втікати з рідних місць або не можуть покинути прифронтову смугу, повідомив один з керівників WFP. Він констатував різке зростання цін на продовольство в зоні збройного конфлікту на сході України. Приміром, у порівнянні з минулим роком, ціни на хліб і молоко зросли на 30%, на м'ясо і сир — на 75-80%. 3 серпня 2014 WFP передала гуманітарну допомогу майже 50 тисячам жителів Східної України. Для збільшення гуманітарних поставок агентство ООН почало кампанію з метою зібрати 9 млн. дол. [6, 11].

Програма розвитку Організації Об'єднаних Націй (ПРООН), ЮНІСЕФ, МФЧХ та Міжнародна організація з міграції (МОМ) в Україні у тісній співпраці з Урядом України розпочинають низку

нових проектів, спрямованих на розширення програм допомоги переселенцям та соціально-економічного відновлення регіонів, що постраждали внаслідок конфлікту на сході України. Організація Об'єднаних Націй підтримуватиме Уряд України у відновленні нормального життя населення регіону та створенні нових економічних можливостей шляхом забезпечення соціального та економічного відновлення регіону [11].

Глобальний огляд-2015 УВКБ ООН окреслює ключові події, що відбулись у сфері переміщення в 2014 році: кількість внутрішньо переміщених осіб (ВПО) у 2014 р. збільшилась на 4,7 млн., порівняно з даними 2013 р., та становить 38 мільйонів [11]. Тобто Україна не може розраховувати, що гуманітарні питання, окремо отримання внутрішньо переміщеними особами достатньої кількості продовольства, буде вирішено, більшою часткою, за допомогою міжнародних організацій, або благодійної допомоги.

Для того, щоб послабити негативний вплив від переміщення населення та досягти позитивні довгострокові результати для всіх, необхідно вирішити основні питання, пов'язані з ВПО: гарантування безпеки переміщеним особам, надання освітніх послуг, послуг з охорони здоров'я, надання соціальних виплат, відновлення контролю над майном з боку переміщених осіб; відбудова соціальних зв'язків, зруйнованих внаслідок вимушеного переселення; верховенство права на місцевому рівні. Ці проблеми перешкоджають знаходженню сталих рішень для внутрішньо переміщених осіб в Україні і, одночасно, мають критичне значення для всієї України.

Література

1. *Саперович Н.* Соціальний аспект продовольчої безпеки: Проект «Аграрна політика для людського розвитку». — К., 2003. — № 7.

2. *Хорунжий М. Й.* Продовольча безпека: соціально-економічна сутність, стан і показники / М.Й. Хорунжий // Економіка АПК. — 2003. — № 6. — С. 9—16.

3. Экономические основы продовольственной безопасности стран мира / П.Т. Саблук // Економіка АПК. — 2008. — № 8. — С. 21—25.

4. Про продовольчу безпеку в Україні: проект Закону України від 28.04.2011 р. №8370-1 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: search.ligazakon.ua/l_doc2.../JF6GI01A.html

5. About FAO [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.fao.org/about/en/>

6. The State of Food Insecurity in the World. 2013 / FAO [Электронный ресурс]. — Режим доступа: www.fao.org

7. <http://unhcr.org.ua/uk/khto-mi-dopomagaemo/litsa-peremeshchennye-vnutri-strany>

8. <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1706-vii>

9. <http://politika.dn.ua/kak-reshayutsya-problemy-vynuzhdenno-per/>

10. http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_042

11. <http://www.un.org.ua/ua/information-centre/news/1976>

Меллер Я. А., ассистент
УО «Гомельский государственный университет
имени Франциска Скорины», г. Гомель

КРИЗИС МЕНЕДЖМЕНТА СРЕДНЕГО ЗВЕНА — ПРЕГРАДА НА ПУТИ К ИННОВАЦИОННОЙ ЭКОНОМИКЕ

Одной из главных целей и общемировых тенденций развития стран бывшего СССР является стремление выстроить инновационную экономику. Начинать этот процесс надо с фундамента. При этом непременно брать во внимание различные факторы, в том числе региональные преимущества.

Международный опыт развитых стран показывает, что вложения в науку, инфраструктуру, стимулирование развития человеческого капитала, повышение уровня профессиональных компетенций менеджеров среднего звена играет ключевую роль в построении экономики нового типа. Об этом в Республике Беларусь и в соседних странах говорят на самом высоком, государственном уровне. Подтверждают названный тезис и результаты многочисленных исследований.

Вместе с тем, кризис менеджмента среднего звена считается основной внутренней проблемой, препятствующей росту белорусских компаний и их вклада в экономику. Располагая энергичными и инициативными топ-менеджерами с одной стороны и профессионально подготовленными сотрудниками с другой, многие проекты и планы развития начинают тормозиться на среднем уровне оперативного руководства. Зачастую это происходит из-за недостаточной подготовки кадров, поскольку сегодня требования к менеджеру гораздо выше, чем еще 15 лет назад: необходимо уметь не только ставить задачи и контролировать их